

Čís. 1728.

Ku sporu o zaplacení dovozného není jako žalovaný oprávněn ten, jehož podpis jako odesílatele byl na nákladním listě přeškrtnut a nahrazen podpisem osoby jiné nebo přičiněn po podpisu jiného odesílatele.

(Rozh. ze dne 20. června 1922, Rv. II 55/22).

Dráha domáhala se doplatku dopravného na žalovaném, jenž byl na jednom z nákladních listů, na jichž základě byla doprava provedena, sice jako odesílatel podepsán, avšak jeho podpis přeškrtnut a nahrazen jménem Ervina Sch-a, na druhém pad nákladním listě uveden před podpisem žalovaného Ervin Sch. jako odesílatel. O b a n i ž š í s o u d y žalobě, proti níž namítal žalovaný též svou neoprávněnost ku sporu, vyhověly, odvolací soud z těchto důvodů: Správně uvádí napadený rozsudek, že jde jen o rozřešení otázky, koho jest považovati za odesílatele zboží a lze plně přisvědčiti závěrům, které činí ze zákona. Zejména dlužno přisvědčiti názoru, že zákon neklade váhy na formální údaj v rubrice »odesílatel« nedává — protivou ku jiným smlouvám — všecka práva ze smlouvy beze všeho té osobě, která na nákladním listě se objevuje jako odesílatel, nýbrž — vyjmajíc případ § 73.6 označuje s hlediska hmotněprávního onen podmět, kterému přísluší vykonávati práva ze smlouvy dopravní. To souhlasí také se zvláštní povahou smlouvy o dopravě zboží dráhou, neboť dráha, jsou-li splněny formality, m u s í smlouvu uzavřítí, její nároky jsou kryty zástavním právem na zboží (opatřením dle § 69 (1), takže význam osoby, která je na nákladním listě uvedena jako odesílatel, ustupuje do pozadí. Je pravda, že by ten, kdo nákladní list píše nebo napsati dá, mohl jako odesílatele uvést osobu nepravou; avšak § 57 žel. doprav. ř. stanoví, že v tomto případě pravý, skutečný odesílatel ručí dráze za veškerou škodu, z čehož úsudkem z opaku vyplývá, že zákon požaduje, by se uvedla správná data, sice že vzniká nárok na náhradu škody. Nelze od dráhy požadovati, by, nastane-li pro ni nutnost, uplatňovati práva ze smlouvy, teprve hledala osobu, kterou stihají závazky ze smlouvy, nebo vyčkala snad výsledek jiného sporu; zboží předal fakticky ku dopravě žalovaný a je jeho věcí, by se hojil na té osobě, ku jejímuž příkazu snad jednal. Dráha zachovala také nutnou opatrnost tím, že, nežli se pustila do sporu, zjistila, že domnělý odesílatel Sch. jakoukoli účast na věci popírá, jak vidno z reklamačních spisů. Že pak nutno žalovaného považovati za skutečného odesílatele, dovodil již první soudce a poukazuje se zejména ku předposlednímu odstavci rozsudku, kde se uvádí řada disposičních aktů se strany žalovaného, z kterýchžto aktů v první řadě podává se závěr, kdo vlastně byl zde stranou smluvní; nelze přece míti za to, by libovolným údajem v nákladním listu byla osobě třetí, nesúčastné, přidělena role strany smluvní, role eventuálního žalovaného. Tvrdí-li to žalovaný přes to, co bylo zjištěno reklamačními spisy, je na něm, aby uplatnil své nároky proti Sch-ovi, do poměru mezi žalovaným a Sch-em však dráze ničeho není. Je také pravda, že přijatý a potvrzený nákladní list tvoří důkaz o uzavření smlouvy dopravní (§ 61 (3)). Avšak jako při každém důkazu listinou jest i zde možným důkaz o opaku: z okolností pak prvním soudem zjištěných, zejména z prokázaných aktu disposičních, lze tento protidůkaz, totiž

důkaz, že nikoli Sch., nýbrž žalovaný byl odesílatelem, považovati za provedený. Tvzení odvolatelovo, že v případě, o který tu jde, odesílatel není vůbec povinen platit scházející poplatky, lze vyvrátiti již poukazem na článek II. prováděcích nařízení k dopravnímu řádu, ve smyslu § 2. tohoto řádu vydaných a věstníkem vyhlášených; ostatně je to závazek samozřejmě již ze smlouvy samé plynoucí a poukazuje-li odvolatel k tomu, že odesílatel sotva kdy podává zboží osobně, nýbrž činí tak prostřednictvím svých zaměstnanců nejnižšího řádu, podotýká se, že v takových případech nepřestává býti odesílatelem principál takovýchto zaměstnanců, kterých ku podobným pracím pravidelně se používá, a jichž postavení je asi takové jako dle § 1027, 1029 obč. zák., kdežto zde nebylo zboží podáno zřízencem, nýbrž osobou, která je samostatným obchodníkem.

N e j v y š š í s o u d žalobu zamítl.

D ů v o d y:

Žalobou svou domáhá se železniční erár zaplacení dovozného a poplatků výhradně na základě ustanovení železničního dopravního řádu. Neuplatňuje se tedy snad náhrada škody vzniklé tím, že žalovaný křivě předstíral, že podle svého ujednání s Ervinem Sch-em, obchodníkem v Z., jen jako plnomocník jeho přišel smlouvu s dráhou uzavřít a že odesílatelem je Sch. a v jeho jménu že smlouvu uzavírá. Vzhledem k tomu jsou k rozhodnutí o tom, zda žalovaný jest pasivně legitimován, jediné směrodatna ustanovení železničního dopravního řádu. Tu především dlužno vytknouti, že železniční dopravní úřad nerozeznává mezi odesílatelem, který smlouvu uzavřel, a odesílatelem, který jako odesílatel na nákladním listu jest napsán (podepsán). To plyne z ustanovení železničního dopravního řádu (§§ 57, 58 (3) (4), § 59 (1), prováděcí nařízení k tomuto §, I (4) (7), II (1) (2), III, IV-d (2) (3), § 60 žel. dopr. ř. atd.). § 61 žel. dopr. ř. pro nákladní smlouvu předpisuje písemné její uzavření nákladním listem. Jen tenkrát jest smlouva ta uzavřena, když uzavřena jest písemně. Nákladní list tudíž musí obsahovati vše, co pro uzavření smlouvy a její jsoucnosti jest předepsáno, a nelze jednotlivá ustanovení smlouvy dokazovati jiným způsobem. To ovšem platí jen ohledně základních předpisů smlouvy. Vedlejší ustanovení mohou býti do smlouvy té pojata, ale není to k jejich platnosti nutné a může i jinak býti dokázáno, že vedle smlouvy nákladní třeba ústně ujednána byla. Důkazem nákladní smlouvy jest jediné nákladní list (§ 61 (3) žel. dopr. ř.). Obsah nákladního listu určuje § 56 žel. dopr. ř., který v odst. (1) výslovně uvádí, že má býti vyplněn odesílatelem, ovšem po případě jeho zmocněncem, a který v odst. (1) n), o) předpisuje uvedení místa a dne vyplnění a podpis odesílatelův a který i ohledně dalších dispozic poukazuje na odesílatele. Rovněž § 59 (1) žel. dopr. ř. poukazuje na smlouvu nákladním listem mezi dráhou a odesílatelem uzavřenou. § 70 žel. dopr. ř. rovněž ustanovuje, pokud odesílatel k placení doplatků tam vytčených vyzván býti může a je platiti povinen jest. I další ustanovení §§ 72, 73, 74, 81 (1) (2) (3) (4) žel. dopr. ř. a ustanovení V. a VI. prováděcího nařízení k § 81 žel. dopr. ř. rovněž jen odesílatele, který jako takový v nákladním listu uveden jest, mají na mysli. Pro názor, nižšími soudy hájený, nemůže se býti dovoláno § 99 žel. dopr. ř. s poukazem k tomu, že § tento nemluví o odesílateli, nýbrž o oso-

bě, která má nároky, z nákladní smlouvy plynoucí, jelikož nároky ty má, jak z § 70 (2), 78, 97 žel. dopr. ř. a jiných plyne po případě i příjemce, podle toho, bylo-li zboží vydáno. Z uvedeného plyne, že žalovaný, jehož podpis jako odesílatele na jednom nákladním listu jest přeškrtnut a nahrazen podpisem Sch. a jehož podpisu na druhém nákladním listu předchází jméno odesílatele Sch. (více osob jako odesílatele uváděti zakazuje odst. IX. prováděcích nařízení k § 56 žel. dopr. ř.) nemá pasivní legitimace k tomuto sporu. —

Čís. 1729.

Není přípustno, by cizozemské peníze, zabavené při zajišťovací exekuci, byly směněny za tuzemské.

(Rozh. ze dne 21. června 1922, R I 704/22).

Soud první stolice vyhověl návrhu vymáhajícího věřitele, by ku zajištění jeho pohledávky bylo zabaveno 129 italských lir, a prohlásil dále, že liry budou vzaty do soudní úschovy, směněny za Kč a výtěžek bude na úrok uložen. Rekursní soud zamítl návrh na směnu lir v Kč. **Důvody:** Stížnost, pokud vytýká, že návrhu vymáhající strany na směnu zabavených 129 italských lir nemělo býti vyhověno, jest oprávněna. Jde o zajišťovací exekuci pro peněžitou pohledávku, při které může býti podle § 374 ex. ř. povoleno jen zabavení věcí movitých a nejvýše ještě jich úschova, navrhne-li to vymáhající věřitel. Vyloučen je však každý exekuční prostředek realisační. Za takový úkon dlužno nepochybně pokládati navrhovanou směnu uvedených cizozemských peněz, neboť jím se zpeněžují, t. j. uvádějí na měnu domácí. Dotyčnému návrhu vymáhající strany jako zákonem neodůvodněnému tedy vyhověno býti nemělo, a slušelo jej proto ke stížnosti dlužnice zamítnouti.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Zajišťovací exekuci možno pro peněžité pohledávky — a o takovou tu také jedině jde — povoliti podle § 374 ex. ř. pouze zabavením movitých věcí, o něž také skutečně jedině žádáno. Peníze cizí měny, při výkonu zajišťovací exekuce zabavené, dlužno považovati za zboží totiž za věci předmět obchodu tvořící a změnám kursovním podléhající (§ 986 a násl. obč. zák., mající na zřeteli mince v Rakousku platné). dále statut pražské bursy na zboží a efekty, ministerstvy financí a obchodu za souhlasu s ministerstvem spravedlnosti a orby schválený, kde v § 1 výslovně se uvádí, že bursovní obchod se vztahuje na... mince (zák. ze dne 1. dubna 1875, čís. 67 ř. zák. o organizaci burs § 2 odstavec první). Každé zpeněžení věcí takových při zajišťovací exekuci jest vyloučeno, proto zcela správně soud rekursní zamítl návrh na směnu zabavených italských lir za koruny československé, jelikož směna ta by znamenala pouze nepřístupný prodej zabavených lir.